

Letna lista:
Celo leto . . . K 50—
Pol leta . . . 26—
Četrť leta . . . 13—
Kraj Jugoslavije:
Celo leto . . . 66—
Posamezne številke
za štiri strani 60 v.
Uredništvo i upravništvo:
Maribor, Koroška ulica
5. — Telefon št. 220.

STRAZA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

inserirati ali oglasniki
se računajo po K 120
od enoredne postavice
pri večkratnih oglasitvah
popust.
„Straža“ izhaja v ponedeljek in petek popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.
Z uredništvom se more
govoriti vsak dan od
11. do 12. ure dopoldne.

24. številka.

Maribor, dne 8. marca 1920.

Letnik XII.

Za državno in narodno jedinstvo.

Jugoslovenci smo en narod. Ko so naši pradedi zasedli svojo sedanjo domovino od Timentia v Benečiji do Črnega in Egejskega morja, ni bilo med njimi nobene narodnostne razlike.

Polagoma so se pa razvile na teh zemljah različne države in državnice in tako so se pričeli Jugoslovenci deliti politično. Najbolj južnovzhodni del je prišel pod oblast divjega naroda, sorodnega današnjim Madžarom in Turkom, ki se je imenoval Bolgari.

Ze davno popreje se je ob gorenji Dravi, Krki in Glini stvorila neka karantanska kneževina, katero so pa kmalu zadržali Nemci. Na jugu se je pa na skalnih gorah Črnogore, Hercegovine, sedanje južne Dalmacije in severne Albanije pričela snovati srbska država, katere nastanek nam je pa neznan. V enaj-

stem stoletju je ta država pričela razpadati, ob enem se je pa začela razvijati nova srbska država, ki je imela svoje težišče v Sandžaku Novi Pazar in na Kosovem polju. Sele v turškimi vojskami se je težišče srbsko preneslo višje proti severu in nastala je tretja srbska država s središčem v Smederevu in Beogradu.

Ako izpovedujemo narodno jedinstvo, pomeni: Vsi Jugoslovenci so v resnici en sam narod, če tudi je zgodovina in kultura naredila med njimi razne ločitve.

Mi pa stojimo tudi na stališču jedinstvene države. To se pravi: mi hočemo, da vsi Jugoslovenci, v kolikor je sploh mogoče zbrati raztresene ude, tvorijo eno politično enoto, ki mora biti popolnoma neodvisna in v sebi jedinstvena. Narodno jedinstvo je stvar dejstva, a ne volje.

LISTER.

Mariborska ulična imena.

(Razgovor na Onem svetu — pričel dr. L. Lenard.)

„Ti si še vedno stari dlakocepec.“
„Torej, katere pisatelje ste se izbrali?“
„Aškerc, Gregorčič, Kette, Cankar, Jurčič, Erjavec, Tomšič, Vodnik, Trubar, Miklošič, Popovič, Kopitar, Čop, Smole, Slomšek, Einspieler.“
„Samo lepa imena. Moj Bog, če zvedo, v kakšno družbo so prišli!“
„Murko . . .“
„Zopet kateri Murko. Poznam najmanj tri, ki bi po vaših načelih vsi bili kandidati za čestne tablice.“
„Orožen.“
„Kateri Orožen? Poznam najmanj dva, ki bi bila kandidata. A tudi pri drugih se nič dobro ne spoznam. Katerega Vilharja mislite? Očeta Miroslava ali sina Franceta? Oba bi enako zaslužila ali ne zastužila. Katerega Jenkota? Simona, ki je zložil „Naprejš“, Davorina, ki ga je uglašil? A tudi Ivan je bil pesnik! Katerega Tomšiča? Iz samega imena ne bo uganil nikdo! Še pri Miklošiču in Gregorčiču ni čisto jasno!

del je sam samcat pod senčnim figovim drevesom in gledal zamišljeno v večnost, kakor da bi snoval novo bajko.

„Kako se počutite?“ ga nagovorim.
Ozre se, pogleda, spozna me in odvrne: „Kakor pač v nebesih. Dolenjskega evička ni in domače krčmarice, a živi se vseeno. Opazujem življenje sedanjih Dolenjcev in Hrvatov, ki prihajajo v nebesa.“
„Veš, kaj se kaj godi na zemlji?“
„Majhni ljudje in njihov majhni svet.“
„Me malo zanima. Mene zanimajo samo naši ter mislim o njih izdati novo zbirko bajk.“
„Naše obzorje se je zdaj silno razširilo. Ne živimo več v majhnem svetu. Pomisli! Maribor je zdaj veliko jugoslovensko mesto, ulice so krsbili po naših prvakah in tudi ti si dobil svojo ulico. Kdo bi si to mislil? Iz skrite dolenjske Kandije v Maribor!“
„Kaj, Maribor jugoslovenski? Sem torej za es prespal celi ta razvoj?“
„Nisi ga prespal ne. Saj si ga s svojim sesti pripravil v znatni meri.“
„Torej Maribor jugoslovenski?“
„Da, imamo celo trg, ki se imenuje: Jugoslovanski trg.“
„Čemu pa Jugoslovanski trg, če je mesto jugoslovensko? Ali ni to tako, kakor da bi v Mariboru neko ulico imenovali „Mariborska ulica“, ali v Benetkah „Italijanski trg“? S tem imenovanjem ste vendar pokazali, da še niste Jugoslovenci.“
„Ne bodi vendar siten! Nadedli smo tudi druga jugoslovenska imena.“
„Kakšna pa?“
„Imamo hrvaškega pesnika Preradoviča . . .“
„Bil je dober avstrijski general in tudi ne slab pesnik. Kaj pa drugi? Imate velikega Gunduliča Iv., zenita, ki se meri z Dantejem in Camoensem? Imate čuugo iz naše slavne preteklosti: Maruliča, Kačiča, Hehtoroviča, ali novejšje: Trnskega, velikega Ilira Mazuranica, Šenoa, Kranjčevića in toliko drugih?“
„To vse je pri nas popolnoma neznan. Poznamo Anzengruberja, Grillparzerja in Roseggerja.“
„Pa jih bodo čez nekaj let poznali vaši otroci!“

rami in ni nikomur na poti. Njen glavni vir dohodkov je tujski promet. Naš narod se pa nahaja ob največjih cestah Evrope, na poti od srednje Donave v Italijo, od spodnje Donave k Egejskemu morju, na obrežju Adrije. Na vseh straneh ima za sosedo mogočne narode, katerih naravna ekspansivnost gre vedno proti našim zemljam. Nemeč pritiska od severa, Lah od zahoda, na drugi strani Oger in Rumun, na jugu sta bila poprej Turk in Grk. Naravna težnja vseh teh narodov gre za tem, da zasedejo velike ceste in križišča, ki peljejo skozi naše zemlje. Temu naporu zamoremo staviti primeren odpor samo, ako bomo združeni v skupno, močno državo. Ako ostanemo razdeljeni, moramo priti pod vpliv Nemcev, Lahov ali drugih.

Dalje ne moremo razviti onega bogastva, ki leži v naši zemlji, ako nimamo velike države. Skozi našo zemljo vodijo, kot kaže dvatisočletna zgodovina, velika svetovna pota, ki so se za nas tako vir bogastva, ali pa sužnjosti. Ako bomo imeli moč, da te svetovne ceste izrabimo in obvladamo, nam bodo vir blagostanja, napredka in omike. Ako jih ne moremo obvladati, jih bodo obvladali tuji narodi, ki bodo prehajali in prevažali po njih, naše ljudstvo bo pa lahko njim služilo za težake in od bogastev, ki se bodo pretakala po naših zemljah, ne bo imel naš narod nobene koristi. Izključeno je, da bi tako majhen in tako desorganiziran narod, kakor je naš, slovenski del Jugoslovenstva, zamogel obvladati in izrabiti veliko svetovno cesto od Donave k Adriji. Tako tudi drugod. Moramo se torej združiti, da zadobimo potrebno moč. Naše dežele so predvsem ustvarjene za trgovino in obrtnijo. Trgovina pa potrebuje velikih organizacij na široko skalo. Mi Slovenci sami bi ne mogli razviti nobene močne prometne ali carinske politike, ne mogli bi dvigniti bogastev, ki so v zemlji, ter izrabiti rud vodnih sil, premoga itd. Slednjič bi tako majhna državnica tudi ne imela potrebne fizične odporne sile.

Treba je torej ene velike države, ki zavzema prostor večji kot Italija in lahko čez nekaj desetletij šteje prebivalcev več, kot Francija. To bo šele trdna podlaga za naš obstanek.

Mi pa hočemo ne samo eno, ampak tudi edinstveno državo, to se pravi, ne maramo, da bi ta dr-

Saj napisali se delajo za naprej, ne za nazaj! Kaj pa srbske? Katere imate?“

„Čisto nič.“
„Torej v jugoslovenskem Mariboru se ni našel prostorček niti za Karadžiča ali Obradoviča?“
„Prav za nobenega.“
„Zalostna vam majka! Veš kaj? Izbršite pa še mene. Raje samevam tu, kakor sem sameval celo življenje dol pod gorenjskimi Gorjanci do onega časa, ko postanete v resnici Jugoslovenci!“
Obrne se in se zagleda v sinjo daljo, a obraz mu je, kot stinga iz granita. Niti se ne poslovim ter malce odkorakam dalje. Na veliko presenečenje zagledam pred sabo čudne prikazen:
„Odkodi pa vi“, zakličem, ko zagledam senco dr. Tavčarja. „Saj vi vendar še ne spadate med Blažene duhove?“
„Na vsak način tudi ne med one duhove, ki sedaj vladajo po Jugoslaviji.“
„Vsekakor bolj med Blažene duhove v kraju Večnega miru, kakor pa med vladajoče duhove našega sveta. Vidite, pri nas v Mariboru smo vrezali v cink in nabili na cestni zid vse znamenitejšje pisatelje, kar jih pomnijo naši veljaki po starih šolskih čitankah. Vaše ime bi spadalo veliko bolj gori na našo mestno ulico, kakor marsikoga drugega . . .“
„Toda jaz pravzaprav še nisem mrtev . . .“
„Nič ne de! Koliko živih ljudi smo nabili gori! Ne samo vladarjev in politikov, ampak tudi pisateljev. Celo Stritar je dobil svojo ulico in vendar odtehta ena vaša povest vse, kar je v svojih najboljših letih napisal Stritar.“
„Kaj se če! Mi živimo v tradiciji in ker je Stritar ravno takrat, ko slučajno ni bilo nikogar, slopi v vrzel in si pridobil glas dobrega slovstvenega učitelja, smo sugerirali drug drugemu, da je v resnici velik pisatelj.“
„Kersnika smo dali tudi . . .“
„Ker je ustvaril slovenski salonski roman, kaj ne da, čeprav nimamo ne salona, ne salonskega življenja! A če ste dali Kersnika, zakaj ne še tucata drugih, ki so vsaj enako pomembni?“
(Dalje prihodnj.)

Mala naznanila

Razna:

V najemnem stanovanju in sicer 1 veliko sobo in kuhinjo v Cirknici pri št. Ilju v Sl. gor. Martin Šuršec, gostilničar, Cirknica pri št. Ilju. 184

Iščem mali mlin z nekoliko posestva v najem ali na prodaj v spolit v okraju tuj, Celje ali Šoštanj. Naslov v upravnistvu. 182

JOSIP NEKREP tesarski mojster in stavbeni podjetnik v Mozartovi ulici 59 v MARIBORU se priporoča za popravila in za napravo novih stavb za točno izvršitev.

URE vsake vrste se sprejmio v popravilo. Postrežba točna. Cene zmerné. **Jan Ignacij, Maribor** Glavna postja, 2. nadst., levo.

Kupi se! Kupujem po najvišjih cenah hlode, rezan in tesan jelov kakor trd les ter vsakovrstna drva za kurivo. **Viktor Glaser, lesna trgovina v Rušah pri Mariboru.** 1796

Proda se! **Lahek voz** sa enega konja z usnjato streho in sedežem, lep velik lovski voz za družino ter več sežnjev mehkih drv je na prodaj v Mozartovi ulici št. 59, Maribor. 184

Trapist-sir prvovrstne kakovosti, kilogram po 42 K prodaja in razpošilja proti poštnem povzeju Matija Loh, trgovec Maribor, Glavni trg št. 5. 189

Zavarovanje zoper škodo po požaru! Edina slovenska zavarovalnica zoper škodo, povzročeno po požaru je ljubljanska 1583

Vzajemna zavarovalnica. Glavni zastop za naše obmejne kraje je v Celju (Breg); v Mariboru daje pojasnila zastopstvo „Vzajemne“ v pisarni Augasse št. 10; v Kamnici pri Mariboru pa v pisarni Posojilnice. Jugoslovani, zavarujte se pri domači zavarovalnici.

TVORNICA POHIŠTVA IN MIZARSTVO Peter Hochnegger in drugovi, Maribor Koroška cesta št. 46 in 53 82 priporočajo svojo zalogo pohištva iz trdega in mehkega lesa, kakor tudi vsa v to stroko spadajoča mizararska dela, po tvoraških cenah.

Plošče za brušenje žag, prvovrstne kakovosti, prodaja Franc Swaty, tovarna za izdelovanje umetnih brusnih kamnov, Maribor, Bismarkstr. 5. 177

Na prodaj imam več vreč lipovega cvetja, v sonci posušenega, tavžendrože, zlati grmiček, več kg rožnobarčove korenine, ki rastejo na visokih planinah, cvetje arnike, krljikovo lubje itd. Naslov v upravnistvu. 178

Dobro idoči streji, živalnice, mlatilnice ročne in vitelne, so po ceni na prodaj. Natančneje gove Ivan Dvoršak, Rogoza, p. Hoče. 195

Alojzij Gnušek kom. skladišče Maribor, Glavni trg 6. 1 srajca, lepo pisana z ležečim ovrtnikom, dobro šivana 1 komad 85 K, 1 p. črnih ženskih nogavic 38 K, trgovcem popust, črn in bel sukanec po dnevnih cenah.

Službe! **Usnjarski pomočnik** mlad z dobrimi spričevali se sprejme takoj pri Svetozar J. Veselinović, Beograd, Poinkareva br. 20. 196

Močan učenc se išče za usnjarja pri gosp. Ivanu Markl, usnjarna v Vuzenici. 182

Tabor

krščanskomislečega ljudstva se vrši dne 14. marca 1920 ob 11. uri dopoldne v hiši okrajne hranilnice

v Slovenski Bistrici.

Na shod naj pridejo naši somišljeniki iz celega slovenjbistriškega okraja. Nastopijo domači in tuji kmetski govorniki. Zaupniki, skrbite, da bodo v nedeljo, dne 14. marca vsi naši možje, fantje, žene in dekleta na našem taboru v Slov. Bistrici.

Okrajni odbor Kmetске Zveze.

CIGARETNE STROČNICE (HILJKE) in cigaretni papir prišel v veliki množini. Istotam je tudi vedno v zalogi črna in rujava **KREMA** najboljših vrst kakor razno drugo blago po najnižji ceni. — Za obilen obisk se priporočata **STADLER in SCHMID, Maribor, Vetrinjska ulica 30.**

Slovenci širite naše liste!

Oglas odprave „Jadran“ Maribor

Sol cele ododa importna in eksportna tvrdka **Ferdo Sert, MARIBOR,** Koroška cesta 21 **Brzjavlj: SERT, MARIBOR.**

Raznašalci za naše liste se sprejmejo proti dobremu zaslužku **CIRILOVA TISKARNA.**

Mariborski vozni red.

Vlaki vozilo iz Maribora:

Proti Ljubljani	3:08 zjutraj	in 4:30 popoldne.
„ Gradca	12:59 po noči	„ 3:40 „
„ Ljutomeru	10:38 predpoldne.	
„ Kotoribi	8:33	
„ Koroški	3:29 popoldne.	„ 6:14 zjutraj.
	(mešanec s koroškega kol.)	

V Maribor pripeljejo ti-le vlaki:

Iz Ljubljane	9:13 predpoldne in 7:41 zvečer.
„ Gradca	7:33 „ „ 7:58 „
„ Ljutomera	9:38
„ Kotoribe	5:32 popoldne.
„ Koroške	9:40 predpoldne in 2:15 popol.
	(mešanec na koroški kol.)

Ekspressni vlak Trst-Dunaj:

Iz Trsta v Maribor	torek in soboto doh. 2:48 popol.	in odh. 3:08 „
Iz Dunaja „	ponedel. in petek doh. 1:42 „	in odh. 2:24 „

Slovenci širite naše liste!

AUTO-100

PNEVMO

(GUMI) **Pirelli Michelin Goodrich** dobavlja takoj

J. GOREC

[LJUBLJANA]

Veletrgovina

Ludovik Kuharič

Ormož

nudi svojo veliko zalogo vsakovrstnega modnega, manufakturnega blaga, platna itd. Nadalje priporoča vedno sveže špicerijsko blago, moko, olje. Nakup in prodaja poljedelskih pridelkov. Dobava vsakovrstne železnine, traverz, cementa, kakor tudi poljedelskih in drugih strojev. — Uvoz in izvoz vseh vrst rezanega in stavbenega lesa. — Lastna motorna žaga. Glavna zaloga delniškega

(((piva)))

Potrebujete trpežne ČEVLJE?

Potem si oglejte veliko zalogo pri **Jakobu Lah, Maribor, Glavni trg 2**

tam dobite zanesljivo modno, vsakovrstne čevlje, po najnižji ceni tako tudi galanterijsko blago, torbice za trg, potne košare itd.

Postrežba točna! Cene brez konkurence!